

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Г. В. Бондаренко, асистент, ДВНЗ «Національний гірничий університет»

Методологія дослідження. Результати одержані за рахунок застосування наступних методів: аналізу й синтезу – при дослідженні стану, в якому перебуває вугільна галузь України; групування та класифікацій – при виокремленні факторів розвитку вугільної промисловості; моделювання – при побудові моделі управління поліресурсним потенціалом шахти.

Результати. У статті проаналізовано сучасний стан розвитку вугільної галузі України, виокремлено фактори, що негативно впливають на видобуток вугілля в країні. Показано, що в умовах політики поступової відмови від збереження збиткових шахт необхідним є маневр ресурсами та їх трансформація з одного виду в інший (зміна поліресурсного потенціалу шахт). За таких умов важливим є управління надлишком ресурсів в оптимальних пропорціях з метою зниження рівня збитковості шахт державної форми власності.

Визначено підхід щодо кількісної оцінки потенціалу вугільних шахт, а також встановлення особливостей управління їх поліресурсним еквівалентом, який дозволяє ранжувати виробничі ресурси за ступенем їх впливу на цільову функцію. Продемонстровано можливості отримання гірничодобувним підприємством додаткового прибутку за рахунок певного ресурсу за умови, що воно функціонує в оптимальному режимі з точки зору підтримки своєї потужності.

Новизна. Запропоновано модель управління поліресурсним потенціалом шахти, яка складається з двох органічно зв'язаних елементів: прямої задачі мінімізації виробничих витрат (шуканим виступає потужність шахти в залежності від попиту споживача готової вугільної продукції) та зворотної задачі, ціль якої, крім визначення «тіньової» ціни ресурсів, складається в пошуку дійсного співвідношення між ресурсами в плані впливу їх на функціонал.

Практична значущість. Запропонований підхід до кількісного опису й урахування потреб у вугільній сировині та ресурсних можливостей кожного підприємства дає змогу контролювати рух коштів для підтримки потужності шахт, а також рівень цін на реалізацію готової вугільної продукції.

Ключові слова: вугільна промисловість, вугільна шахта, поліресурсний еквівалент вугільної шахти, управління поліресурсним потенціалом вугільної шахти.

Література

1. Информационно-аналитический отчет о развитии угольной промышленности Украины за январь-август 2013 года (по фактическим данным) [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=247934>

Informatsionno-analiticheskiy otchet o razvitii ugolnoy promyshlennosti Ukrainy za yanvar-avgust 2013 goda) (po fakticheskim dannym) [Information-analitic Report about coal Ukraine industry development during January-August 2013 (by fact data)] [Elektronnyy resurs] / Rezhym dosstupa: <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=247934>

2. Официальный сайт государственной службы статистики Украины [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://ukrstat.gov.ua/>

Ofitsialnyy sayt gosudarstvennoy sluzhby statistiki Ukrainy [Official site of Ukraine state statistic service] [Elektronnyy resurs] / Rezhym dostupa: <http://ukrstat.gov.ua/>

3. Официальный сайт Министерства энергетики и угольной промышленности Украины [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://mpe.kmu.gov.ua/>

Ofitsialnyy sayt Ministerstva energetiki i ugolnoy promyshlennosti Ukrainy [Official site Ukraine energy and coal Ministry] [Elektronnyy resurs] / Rezhym dostupa: <http://mpe.kmu.gov.ua/>

4. Структурные трансформации старопромышленных регионов Украины: монография / В. И. Ляшенко, Л. Г. Червова, Л. М. Кузьменко и др. – Донецк : Институт экономики промышленности НАН Украины, 2013. – 412 с.

Strukturnye transformatsii staropromyshlennykh regionov Ukrainy [Structural transformation Ukraine old-industry regions]: monografiya / V. I. Lyashenko, L. G. Chervova, L. M. Kuzmenko i dr. – Donetsk : Institut ekonomiki promyshlennosti NAN Ukrainy, 2013. – 412 p.

5. Стариченко Л. Л. Актуальні питання державної політики щодо вугільної промисловості / Л. Л. Стариченко // *Економіка промисловості*. – 2012. – №1-2. – С. 34–38.

Starichenko L. L. *Aktualni pyannya derzhavnoi polityky shchodo vugilnoi promyslovosti* [Actual tasks state politics as to coal industry] / L. L. Starychenko // *Ekonomika promyslovosti*. – 2012. – №1-2. – P. 34–38.

6. Вагонова А. Г. Экономические проблемы поддержания мощности и инвестирования угольных шахт Украины: монография. – Днепропетровск, РВК НГУ, 2005. – 287 с.

Vagonova A. G. *Ekonomicheskie problemy podderzhaniya moshchnosti i investirovaniya ugolnykh shaht Ukrainy* [Economy problems of capacity support and investment Ukraine coal mines]: monografiya. – Dnepropetrovsk, RVK NGU, 2005. – 287 p.

7. Вагонова О. Г. Экспертна оцінка напрямів розвитку гірничо-збагачувальних комбінатів / О. Г. Вагонова, Н. М. Романюк // *Економічний вісник НГУ*. – 2013. – № 4. – С. 29–35.

Vahonova O. H. *Ekspertna otsinka napriamiv rozvytku girnycho-zbagachuvalnykh kombinativ* [Expert value development direction mining-enrich enterprises] / O. H. Vahonova, N. M. Romaniuk // *Ekonomichnyy visnyk NHU*. – 2013. – № 4. – P. 29–35.

8. Амоша А. И. Системный анализ шахты как объекта инвестирования: Монография / Амоша А. И., Ильяшов М. А., Салли В. И. – НАН Украины. Институт экономики промышленности. – Донецк, 2002. – 68 с.

Amosha A. I. *Sistemnyy analtz shakhty kak obyekta investirovaniya* [Mine system analysis as investment object] : monografiya / A. I. Amosha, M. A. Iliashov, V. I Salli. – NAN Ukrainy. Institut ekonomiki promyshlennosti. – Donetsk, 2002. – 68 p.

9. Cherevatskyi D. Yu. Production Function of a Coal Mine and Economic Efficiency of Its Operation / D. Yu. Cherevatskyi, O. I. Atabyekov // *Економічний вісник Донбасу*. – № 4 (30) – Донецьк-2012. – С. 56–61.

Cherevatskyi D. Yu. Production Function of a Coal Mine and Economic Efficiency of Its Operation / D. Yu. Cherevatskyi, O. I. Atabyekov // *Ekonomichnyy visnyk Donbasu*. – № 4 (30) – Donetsk-2012. – P. 56–61.

10. Вагнер Г. Основы исследования операций / Г. Вагнер. – М. : Мир, 1973. – Т. 3. – 502 с.

Vagner G. *Osnovy issledovaniya operatsiy* [Bases operations investigation] / G. Vagner. – M. : Mir, 1973. – T. 3. – 502 p

